

La recuperació verda

D'ençà que existeix un ampli consens sobre la necessitat de transformar l'economia per fer-la mediambientalment sostenible, s'ha subratllat el rol important que han d'exercir les polítiques públiques. En els anys previs a la COVID-19, es va forjar aquest ampli consens a nivell global, i, en el cas de la UE, hi havia una ferma voluntat política de transformar l'economia mitjançant l'anomenat *Green Deal*. Aquesta convicció s'ha reforçat després de l'esclat de la pandèmia. Així, ens trobem en un moment únic per donar un impuls encara més gran a les polítiques mediambientals, amb el suport a una recuperació econòmica verda a curt termini i, sobretot, amb la transformació del model econòmic a mitjà i a llarg termini perquè sigui més sostenible i respectuós amb el medi ambient.

Un estímul que ajuda a curt termini, però amb els llums llargs

Un dels aspectes més destacables del pla de recuperació europeu, l'anomenat Next Generation EU (NGEU),¹ és l'elevat pes que tindran els projectes que contribueixin a la lluita contra el canvi climàtic. És important tenir en compte que l'impuls de projectes amb aquestes característiques no ha de comportar forçosament un impacte menor sobre el creixement econòmic.² En aquest sentit, la taula adjunta enumera algunes de les mesures que poden tenir un paper protagonista per impulsar una recuperació verda i que han estat apuntades per diversos organismes internacionals, com l'FMI.

No obstant això, per assolir els objectius de reducció de les emissions també seran necessàries mesures addicionals, que, en alguns casos, podrien frenar el creixement econòmic. Per exemple, hi ha un ampli consens entre els economistes sobre la necessitat d'imposar un impost a les emissions que desincentivi la producció de béns i de serveis contaminants i que afavoreixi la producció dels que siguin mediambientalment més sostenibles. En aquest sentit, un estudi recent de l'FMI apunta que l'aplicació d'un conjunt de mesures a nivell global com les descrites a la taula, juntament amb l'aplicació d'una taxa sobre les emissions que vagi augmentant de forma gradual, no seria un obstacle per al creixement a llarg termini i tindria un efecte positiu per al medi ambient. En concret, gràcies a aquestes mesures, les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) es podrien arribar a reduir el 2050 el 80% en relació amb els nivells actuals, i les emissions restants per aconseguir la neutralitat climàtica serien extretes de l'atmosfera mitjançant processos naturals, accelerats per la reforestació, i artificials, com la captura i l'emmagatzematge dels GEH. L'impacte d'aquest conjunt de mesures sobre l'economia global acabaria sent neutre a llarg termini: el creixement acumulat fins a l'any 2050, si s'adopten aquestes mesures, seria molt similar al d'un escenari en què no es duguessin a terme. A més a més, aquesta comparativa no té en compte que, sense aquestes mesures, el mal sobre l'economia podria ser, de fet, molt més gran, ja que augmentaria el risc que es materialitzessin esdeveniments meteorològics extrems i amb un impacte econòmic elevat. No en va, s'estima que la major freqüència i la major violència dels esdeveniments meteorològics adversos i el canvi derivat de la nova climatologia en algunes regions podrien reduir entre el 15% i el 25% el PIB global del 2100 si no s'actua a temps.³

Pel que fa a la creació de llocs de treball, una recuperació verda produeix la relocalització de llocs de treball entre els sectors més contaminants i els més nets. Si ens centrem en el sector energètic, la intensitat laboral (la quantitat d'ocupació generada per unitat d'energia produïda) de les fonts renovables és molt superior a la de la indústria de generació energètica basada en els combustibles fòssils, sobretot en el cas de l'energia solar fotovoltaica. Diversos estudis apunten en aquesta direcció i mostren que

Recuperació verda: mesures que pot incloure

Indústria i llars	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ajudes per millorar l'eficiència energètica, tant a la indústria com en la renovació del parc d'edificis. ■ Condicionar les ajudes públiques a les millores en certs indicadors mediambientals.
Energia	<ul style="list-style-type: none"> ■ Reforçar la xarxa elèctrica perquè pugui assumir més capacitat. ■ Accelerar la construcció d'infraestructures per a la generació eòlica i solar.
Mobilitat	<ul style="list-style-type: none"> ■ Expandir la xarxa de càrrega de vehicles elèctrics i ajudar la seva fabricació. ■ Millorar la mobilitat urbana mitjançant el transport públic i els carrils bici. ■ Reforçar la xarxa de ferrocarril per facilitar la mobilitat interurbana i estimular els desplaçaments de mitjana/llarga distància.
R+D	<ul style="list-style-type: none"> ■ Fomentar la recerca i el desenvolupament de noves tecnologies que seran clau en la transició energètica: <ul style="list-style-type: none"> – Hidrogen verd. – Captura i emmagatzematge de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH).

1. Vegeu «Tot el que sempre ha volgut saber sobre el Pla de Recuperació europeu, però mai no ha gosat preguntar», a l'IM11/2020.

2. En concret, es troba un multiplicador fiscal de les inversions verdes a curt termini entre 0,6 i 1,1, d'acord amb els multiplicadors del total de la inversió. Vegeu Pollitt, H. (2011), «Assessing the implementation and impact of green elements of Member States' National Recovery Plans. Final report for the European Commission (DG Environment)», Cambridge Econometrics.

3. Vegeu Burke, M., Davis, M. i Diffenbaugh, N. (2018), «Large potential reduction in economic damages under UN mitigation targets», Nature.

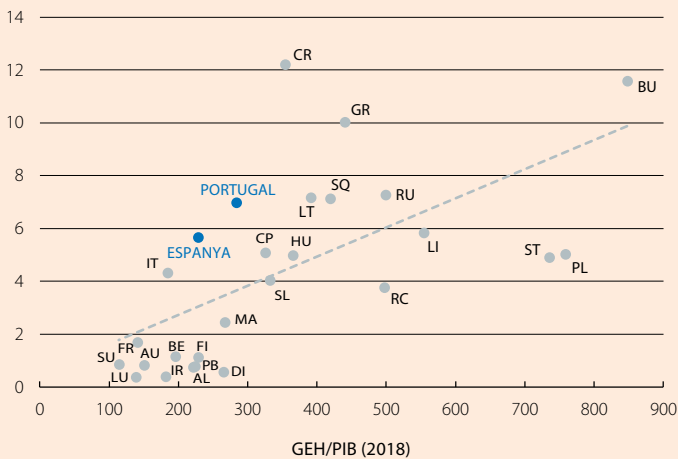
la generació d'ocupació quan s'inverteix en energies renovables i en eficiència energètica és gairebé tres vegades superior a la generada a la indústria dels combustibles fòssils.⁴ En qualsevol cas, la recuperació verda ha de tenir en compte els sectors que es puguin veure afectats de forma negativa, ja que, sense mecanismes de compensació, no es podria dur a terme la transició de manera harmònica i justa.⁵

La UE aposta fort per la recuperació verda

En el cas de l'NGEU, està previst atorgar 312.500 milions d'euros en transferències no reemborsables i 360.000 milions en préstecs entre el 2021 i el 2026 als Estats membres de la UE per finançar projectes d'inversió i de reformes. Les accions concretes dels plans

NGEU i emissions de GEH

NGEU com a % del PIB (2019)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del BCE i de la Comissió Europea.

de recuperació hauran de ser presentades pels Estats membres, però, en el pla climàtic –una de les grans prioritats de l'NGEU, ja que s'ha de destinar el 30% dels fons a la lluita contra el canvi climàtic– s'hauran de centrar en l'impuls de les energies netes i renovables, en la inversió en un transport més net i en la millora de l'eficiència energètica del parc d'edificis.⁶ Si ens centrem només en les transferències a fons perdut, la major part s'assignaran en funció del PIB de cada Estat i de l'impacte de la COVID-19. En aquest sentit, destaca que, sense pretendre-ho, la distribució d'aquests fons estarà positivament correlacionada amb la intensitat de GEH per euro de PIB dels diferents països. Aquest fet és molt positiu, ja que, si les inversions es fan de forma adequada, els països relativament més contaminants es podran acostar als que ja tenen un model productiu més net.

En el cas d'Espanya, les transferències europees es concretaran en 72.000 milions d'euros (prop del 6% del PIB del 2019), el 37% dels quals (26.640 milions d'euros) es destinaran a inversions verdes. L'impacte que aquestes ajudes tindran sobre l'activitat econòmica i sobre l'ocupació podria ser molt més gran que l'observat en plans de recuperació anteriors. En concret, les estimacions descrites en aquest article sobre l'impacte sobre el mercat laboral suggereixen que l'ocupació que podria crear cada euro dels 26.640 milions podria ser, fins i tot, el 60% superior a la que va arribar a crear el PlanE del 2008 si les inversions es realitzen de forma adequada.⁷

En el cas d'Espanya, les transferències europees es concretaran en 72.000 milions d'euros (prop del 6% del PIB del 2019), el 37% dels quals (26.640 milions d'euros) es destinaran a

Ricard Murillo Gili

4. En concret, s'estima que una inversió d'1 milió de dòlars en energies renovables i en eficiència enèrgica genera 7,5 llocs de treball (2,7 en el cas d'una inversió en combustibles fòssils). Vegeu Garrett-Peltier, H. (2017), «Green versus brown: Comparing the employment impacts of energy efficiency, renewable energy, and fossil fuels using an input-output model», *Economic Modelling*, pàgs. 439-447.

5. Per a més detalls, vegeu «La transició climàtica de la UE: una qüestió de justícia», a l'IM06/2020.

6. Vegeu «El Pla de Recuperació Europeu: una onada verda per al sector immobiliari», a l'Informe Sectorial Immobiliari del 15 2021.

7. El PlanE va ser el pla d'estímul fiscal sense condicionalitat mediambiental que Espanya va implementar el 2008 per finançar projectes d'inversió. S'estima que, per cada milió d'euros del projecte, es van crear 5,7 llocs de treball, mentre que, amb la inversió verda, segons les dades mostrades a la nota 4, aquesta xifra es podria situar al voltant de 9. Vegeu Alloza, M. i Sanz, C. (2019), «Jobs multipliers: evidence from a large fiscal stimulus in Spain», Document de Treball 1922, Banc d'Espanya.